MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2017. február 8.[1]

C-610/15. sz. ügy

Stichting Brein
kontra
Ziggo BV
XS4ALL Internet BV

(a Hoge Raad der Nederlanden [holland legfelsőbb bíróság] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Szerzői jog és szomszédos jogok — 2001/29/EK irányelv — A 3. cikk (1) bekezdése — Nyilvánossághoz közvetítés — Fogalom — Védelem alatt álló műveknek a jogosultak előzetes engedélye nélküli megosztását lehetővé tévő, indexáló oldal — A 8. cikk (3) bekezdése — Közvetítő szolgáltató szolgáltatásainak a szerzői jog megsértése céljából harmadik személy által történő igénybevétele — Ideiglenes intézkedés”

Bevezetés

1. „[…] the file being shared in the swarm is the treasure, the BitTorrent client is the ship, the torrent file is the treasure map, The Pirate Bay provides treasure maps free of charge and the tracker is the wise old man that needs to be consulted to understand the treasure map”[2].

2. Az ausztrál Cowdroy bíró e szerzői jogi védelemre érdemes analógiával magyarázta el, hogyan működik a fájlok szerzői jogokat sértő megosztása a *BitTorrent* protokoll segítségével.[3] A jelen ügyben a Bíróságnak „a térképszolgáltatók”, vagyis a The Pirate Bay-hez (a továbbiakban: TPB) hasonló weboldalak által elkövetett ilyen jogsértésekért való esetleges felelősség jogalapját és terjedelmét kell meghatároznia. A TPB tulajdonképpen az egyik legnagyobb és legismertebb, zenei műveket és filmművészeti alkotásokat tartalmazó fájlokat megosztó weboldal. E megosztás díjmentesen és e művek túlnyomó része esetén a szerzői jogok megsértésével valósul meg.

3. Az Európai Bizottság, amelynek álláspontját úgy tűnik, hogy Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága is osztja, azt állítja, hogy az ilyen típusú weboldalak felelőssége a szerzői jog alkalmazására vonatkozó kérdésnek minősül, amely nem az uniós jog szintjén, hanem a tagállamok belső jogrendszerének keretében válaszolható meg. Az ilyen megközelítés azonban e felelősséget és végső soron a jogosultakat megillető jogok terjedelmét a különböző nemzeti jogrendszerekben

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — „A megosztott fájl a kincs, a *BitTorrent* kliens a hajó, a *torrent* fájl pedig a térkép, amely megmutatja, hogy hol van a kincs, a Pirate Bay a térképeket ingyen küldi, és a tracker (nyomonkövető) pedig az az öreg bölcs, akihez a térkép megértéséhez tanácsért kell fordulni.” (nem hivatalos fordítás).

3 — A Federal Court of Australia 2010. február 4-i Roadshow Films Pty Ltd v iiNet Limited ítélete (No. 3) [2010] FCA 24, 70. pont. Erre a szakaszra M. van Peursem, a Hoge Raad der Nederlanden (holland legfelsőbb bíróság) első ügyésze is hivatkozott az alapügyben.

elfogadott nagyon eltérő megoldásoktól tenné függővé. Márpedig ez veszélyeztetné a szerzői jogra vonatkozó viszonylag jelentős számú uniós jogszabály azon célkitűzését, amely éppen a szerzőket és más jogosultakat az egységes piacon megillető jogok terjedelmének harmonizálására irányul. Ezért szerintem a jelen ügyben felvetett problémákra a választ inkább az uniós jogban kell keresni.

4. Mindjárt az elején hangsúlyozni szeretném azt is, hogy véleményem szerint a jelen ügyben felvetődött problémakör lényegesen különbözik a művek interneten keresztüli nyilvánossághoz közvetítésének jogára vonatkozó két korábbi ügytől, azaz a Svensson és társai ítélet [4] és GS Media ítélet [5] alapjául szolgáló ügyektől. Ezen ügyek ugyanis az interneten már elérhető műveknek egy olyan személy által megvalósított másodlagos közvetítésére vonatkoznak, aki maga is állít elő online tartalmat, míg a jelen ügy egy *peer-to-peer* hálózat keretében megvalósított eredeti közvetítésre vonatkozik. Nem gondolom tehát úgy, hogy a Bíróság által ezen ügyekben elfogadott érvelés az alapügyben közvetlenül alkalmazható lenne.

Jogi háttér

5. A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek („elektronikus kereskedelemről szóló irányelv”) [6] az „Egyszerű továbbítás” című 12. cikke szerint:

„(1) Ha az információs társadalommal összefüggő olyan szolgáltatásról van szó, amely a szolgáltatás igénybevevője által küldött információnak hírközlő hálózaton keresztül történő továbbításából vagy a hírközlő hálózathoz való hozzáférés biztosításából áll, a tagállamok biztosítják, hogy a szolgáltatót ne terhelje felelősség a továbbított információért […]

[…]

(3) Ez a cikk nem érinti a bíróságok vagy közigazgatási hatóságok arra vonatkozó lehetőségét, hogy a tagállamok jogrendszereivel összhangban a szolgáltatót a jogsértés megszüntetésére vagy megelőzésére kötelezzék.”

6. Ezen irányelv „Tárhelyszolgáltatás” című 14. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„(1) Ha az információs társadalommal összefüggő olyan szolgáltatásról van szó, amely a szolgáltatás igénybe vevője által küldött információ tárolásából áll, a tagállamok biztosítják, hogy a szolgáltatót ne terhelje felelősség a szolgáltatás igénybe vevőjének kérésére tárolt információért, azzal a feltétellel, hogy:

a) a szolgáltatónak nincsen tényleges tudomása jogellenes tevékenységről vagy információról, és – ami a kárigényeket illeti – nincsen tudomása olyan tényekről vagy körülményekről, amelyek nyilvánvalóan jogellenes tevékenységre vagy információra utalnának;

vagy

b) a szolgáltató, amint ilyenről tudomást szerzett, haladéktalanul intézkedik az információ eltávolításáról vagy az ahhoz való hozzáférés megszüntetéséről.

[…]

4 — 2014. február 13-i ítélet, C-466/12, EU:C:2014:76.

5 — 2016. szeptember 8-i ítélet, C-160/15, EU:C:2016:644.

6 — HL 2000. L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 25. kötet, 399. o.

(3) Ez a cikk nem érinti a bíróságok vagy közigazgatási hatóságok arra vonatkozó lehetőségét, hogy a tagállamok jogrendszereivel összhangban a szolgáltatót a jogsértés megszüntetésére vagy megelőzésére kötelezzék, nem érinti továbbá a tagállamoknak azt a lehetőségét sem, hogy eljárásokat alakítsanak ki az információ eltávolításának vagy a hozzáférés megszüntetésének szabályozására.

7. Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek [7] „A művek nyilvánossághoz közvetítésének, valamint a védelem alatt álló egyéb teljesítmények nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételének joga” című 3. cikke (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.”

8. Ezen irányelv „Szankciók és jogorvoslatok” című 8. cikkének (3) bekezdése kimondja:

„A tagállamok biztosítják, hogy a jogosultak kérelmezhessék az ideiglenes intézkedést olyan közvetítő szolgáltatókkal szemben, akiknek a szolgáltatásait harmadik személy szerzői jog vagy szomszédos jogok megsértése céljából veszi igénybe.”

9. A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [8] „Hatály” című 2. cikkének (2) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„Ezt az irányelvet a szerzői jog és szomszédos jogok terén a közösségi jogszabályokban, nevezetesen […] a 2001/29/EK irányelvben, különösen annak […] 8. cikkében foglalt, jogérvényesítésről és kivételekről szóló különös rendelkezések sérelme nélkül kell alkalmazni.”

10. Ezen irányelvnek a „Bíróság által elrendelt eltiltó határozatok” című 11. cikke értelmében:

„[…] A tagállamok emellett biztosítják, hogy a jogsértő magatartástól való eltiltást a jogosultak kérelmezhessék olyan közvetítők ellen, akiknek a szolgáltatásait harmadik személy a szellemi tulajdonjog megsértése céljából veszi igénybe, a 2001/29/EK irányelv 8. cikke (3) bekezdésének sérelme nélkül.”

A tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

11. Az alapeljárás felperese, a Stichting Brein egy holland jog szerint működő alapítvány, amelynek fő célja a szerzői jog és más szomszédos jogok által védett teljesítmények jogellenes felhasználása elleni küzdelem, valamint e jogok jogosultjai érdekeinek ezen a területen való védelme.

12. Az alapeljárás alperesei, a Ziggo BV és az XS4ALL Internet BV (a továbbiakban: XS4ALL) olyan holland jog szerint működő társaságok, amelyek tevékenysége többek között arra terjed ki, hogy a fogyasztók számára internet-hozzáférést nyújtanak. A Stichting Brein írásbeli észrevételeiben szereplő információk szerint a holland piacon ez a két legnagyobb internet-hozzáférést nyújtó szolgáltató.

7 — HL 2001. L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.

8 — HL 2004. L 157., 45. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 2. kötet, 32. o.

13. A Stichting Brein azt kéri, hogy a 2001/29/EK irányelv 8. cikkének (3) bekezdését átültető holland jogi rendelkezések[9] alapján a bíróság rendelje el, hogy a Ziggo és az XS4ALL tiltsa le a szolgáltatásai igénybevevőinek a TPB *peer-to-peer* fájlmegosztó rendszer weboldalának internetcímeihez való hozzáférését. E kérés azon a tényen alapul, hogy e fájlmegosztó rendszer segítségével az alapeljárás alperesei által nyújtott szolgáltatások igénybevevői az említett szolgáltatások igénybevételével jelentős mértékű szerzői jogi jogsértést követnek el azáltal, hogy védelem alatt álló teljesítményeket (elsősorban zenei műveket és filmművészeti alkotásokat) tartalmazó fájlokat osztanak meg e jogok jogosultjainak engedélye nélkül.

14. Ezt a kérelmet, amelynek első fokon helyt adtak, a fellebbezési eljárás keretében lényegében azzal az indokkal utasították el, hogy először is a szerzői jogok megsértése az alapeljárás alperesei által nyújtott szolgáltatások igénybevevőitől, nem pedig a TPB-től ered, másodszor pedig a kért letiltás nem arányos az elérni kívánt céllal, nevezetesen a szerzői jogok hatékony védelmével. A Stichting Brein ez utóbbi határozattal szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett a kérdést előterjesztő bíróság elé.

15. E körülmények között a Hoge Raad Tribunal der Nederlanden (holland legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A weboldal-üzemeltető általi, a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek minősül-e az, ha a weboldal nem tartalmaz védett műveket, de olyan […] rendszer működik, amely a felhasználók számítógépein található védett művekre vonatkozó metainformációkat indexál és kategorizál a felhasználók számára, hogy a felhasználók ily módon megtalálhassák, valamint fel- és letölthessék a védett műveket?

2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

– Jogalapot kínál-e a 2001/29 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése és a 2004/48 irányelv 11. cikke az előbbi rendelkezés értelmében vett olyan közvetítő szolgáltatóval szembeni ideiglenes intézkedéshez, illetve az utóbbi rendelkezés értelmében vett olyan közvetítő jogsértő magatartástól való eltiltásához, aki az első kérdésben ismertetett módon harmadik személyek számára jogsértés megvalósítását könnyíti meg?”

16. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat 2015. november 18-án érkezett a Bírósághoz. Az alapeljárásban részt vevő felek, a spanyol, az olasz, a portugál kormány, az Egyesült Királyság Kormánya, valamint a Bizottság terjesztettek elő írásbeli észrevételeket. A 2016. október 27-én megtartott tárgyaláson megjelentek az alapeljárásban részt vevő felek, a spanyol és a francia kormány, valamint a Bizottság képviselői.

Elemzés

17. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett két kérdésével voltaképpen azt a kérdéskört veti fel, hogy a *peer-to-peer* hálózatok indexáló oldalainak üzemeltetőit az e hálózatok igénybevétele során megvalósított szerzői jogi jogsértések miatt terheli-e felelősség. Tekinthető-e úgy, hogy e jogsértések maguktól az üzemeltetőktől erednek, ami közvetlen felelősségük fennállását jelentené (első kérdés). Vagy pedig, ha közvetlenül nem is terheli őket felelősség, lehet-e kötelezni őket, hogy tiltsák le a weboldalaikhoz való hozzáférést, ami – ahogyan az alábbiakban kifejtem – a közvetett felelősség egyik formáját jelentené (második kérdés)?

9 — Azaz az Auteurswet (a szerzői jogról szóló holland törvény) 26d. cikke és Wet op de Naburige Rechten (a szomszédos jogokról szóló törvény) 15. cikke.

18. Elemzésemet a *peer-to-peer* hálózatok működési módjának és a szerzői jogi jogsértésekben játszott szerepüknek a rövid áttekintésével fogom kezdeni.

Előzetes megjegyzések – a *peer-to-peer* hálózatok

19. Bár az internetet egymástól függetlenül működő számítógépek hálózataként hozták létre, az internet leglátványosabb megnyilvánulása, a *World Wide Web* (világháló) más modell szerint, vagyis egy „kliens-szerver” elnevezésű centralizált architektúraként működik. E modellben a tartalmat (rendszerint valamilyen weboldalt) valamilyen szerveren tárolják, amelyet a felhasználók a „kliensnek” nevezett számítógépeik és kliens szoftvereik (internetes böngésző) segítségével tekinthetnek meg. Könnyű elképzelni, hogy a *World Wide Web* ilyen architektúrája viszonylag egyszerűvé teszi a tartalmak jogszerűségének ellenőrzését és a jogellenes tartalmak elleni küzdelmet: elegendő a szervert lefoglalni, vagy üzemeltetőtől kérni, hogy a kifogásolt tartalmat távolítsa el. Azt is meg kell jegyezni, hogy az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokra, azaz főként az internetre vonatkozó jogszabályokat különösen e modell működéséhez igazították, előírva többek között azt, hogy a közvetítő szolgáltatókat a tartalmakért nem terheli felelősség, ugyanakkor azt is, hogy a jogellenes tartalmak elleni küzdelem terén bizonyos együttműködési kötelezettségeik vannak.

20. A *peer-to-peer* hálózatok eltérő elv szerint szerveződnek. E modellben minden egyes felhasználó számítógépe, azaz valamennyi egység (*peer*) nemcsak kliens, amely információkat kap, hanem szerver is, amely tárolja és a többi egység számára hozzáférhetővé teszi az információkat. A hálózat tehát decentralizált (nincs központi szerver) és „változó geometriájú”, mivel kizárólag az összekötött *peer* szerverek képezik egy adott időpontban a hálózatot (a „hagyományos” hálózattal szemben, amelyen a szerverek rendszerint folyamatosan össze vannak kötve, és ahol átmenetileg csak a kliensek kapcsolódnak össze vagy válnak szét). A hálózat ilyen felépítésének számos előnye van, különösen a tárolási kapacitások igénybevételének és az adatok átvitelének optimalizálása szempontjából. Továbbá egy ilyen hálózat a decentralizált architektúrának köszönhetően ellenállóbb a támadásokkal, valamint a bűnüldözési szerveknek vagy a szerzői jog jogosultjainak beavatkozásaival szemben. Különösen nehéz a *peer-to-peer* hálózaton lévő tartalom eltávolítása, mivel ez a tartalom különböző természetes személyek különböző szerverein, különböző országokban található meg.

21. A *peer-to-peer* hálózatoknak különböző alkalmazási területei vannak, mint például online levelezőrendszer, távközlés, szoftverforgalmazás, sőt katonai alkalmazások. A legelterjedtebb felhasználás azonban a fájlmegosztás.

22. Kizárólag olyan fájlokról van szó, amelyek jogellenes adatokat tartalmaznak, például a szerzői jog megsértésével megosztott műveket? Nem. A *peer-to-peer* hálózatokon különböző jellegű fájlokat lehet megosztani, többek között olyanokat, amelyek szerzői jogi védelem alá nem tartozó adatokat, jogosultak hozzájárulásával, sőt akár maguk a szerzők által terjesztett műveket, lejárt védelmi idejű (legalábbis anyagi jogi szempontból) műveket vagy pedig szabad felhasználású műveket tartalmaznak.

23. A Stichting Brein által az alapeljárásban benyújtott és nem vitatott adatok szerint azonban – ha jól értelmezem – a TPB hálózatán megosztott fájlok 90–95%-a védett, a jogosultak hozzájárulása nélkül terjesztett műveket tartalmaz. Úgy tűnik, hogy ez a számadat a népszerű *peer-to-peer* hálózatok többségére érvényes. Ennek indoka az, hogy a legális tartalmaknak megvannak a saját – akár szakmai, akár amatőr – terjesztési csatornái (klasszikus weboldalak, webáruházak, közösségi hálózatok stb.) A *peer-to-peer* hálózatokat ezzel szemben nagyon gyakran olyan tartalmak megosztására használják, amelyek másként a nyilvánosság számára nem lennének ingyenesen hozzáférhetőek. E hálózatok üzemeltetői gyakran még csak nem is titkolják ezt a célt, mivel néhány ilyen hálózatot kimondottan a szerzői jogok visszaélésszerűnek minősülő megkerülése céljából hoztak létre.[10] Ezért a *peer-to-peer*

10 — A TPB-t például egy szerzői jogok ellen küzdő svéd szervezet, a Piratbyrån alapította.

hálózatok már megjelenésükkor a főleg az Egyesült Államokban – ahol ezek a hálózatok nagyon gyorsan népszerűek lettek – folytatott kalózkodásellenes küzdelem célpontjaivá váltak. A Napster szolgáltatás az első olyan nagy *peer-to-peer* hálózat, amelyet a szerzői jogok megsértése miatt felszámoltak [11].

24. A Napstert követően a *peer-to-peer* hálózatok új generációi jelentek meg. Jelenleg a legnépszerűbbek – legalábbis az európai piacon – a *BitTorrent* protokollon alapuló hálózatok. E technológia lehetővé teszi ugyanannak, a kis részekre tördelt fájlnak több *peer* számítógépről való letöltését egy, az interneten szabadon elérhető szoftver (úgynevezett *BitTorrent*-kliens) segítségével. A letöltött fájl töredezettségének köszönhetően a szerverként funkcionáló, a letöltés forrásául szolgáló *peer* számítógépek (úgynevezett *seeders*), valamint azok internetkapcsolatai nem telítettek, ami viszonylag terjedelmes fájlok gyors letöltését teszi lehetővé. Mivel az ugyanazon fájllal rendelkező és azt megosztó egységek száma kulcsfontosságú a letöltés gyorsasága szempontjából, a *BitTorrent* technológiában a feltöltött fájl valamennyi részét egy időben kínálják letöltésre az ugyanezt a fájlt kereső többi egység számára (*leechers*). Más szóval valamennyi olyan kliens számítógép, amely letölti a fájlt, automatikusan egy olyan szerverré válik, amely azt a fájlt más felhasználók rendelkezésére bocsátja.

25. Nem fogok mélyebben belemenni a *peer-to-peer* hálózatok műszaki működésébe, amelyekről részletes leírásokat könnyű találni. [12] Ugyanis mint az összes információtechnológiával kapcsolatos ügyben, a technikai fejlődés könnyen lehagyja a jogalkotási és bírósági eljárásokat, ami azzal a kockázattal jár, hogy az adott technológiai *status quo*-n alapuló jogi megoldások már elfogadásuk előtt elavultakká válnak. [13] Véleményem szerint az alapügyhöz hasonló ügy megoldásához az egyes aktusoknak a hátterüket képező műszaki eljárásoktól független, lényeges jogi tartalmát kell keresni. Márpedig ami ebben a tekintetben lényeges, az a TPB-hez hasonló weboldalak által a *peer-to-peer* hálózatokon történő fájlmegosztásban játszott szerep.

26. Ez a szerep ugyanis kulcsfontosságú. Valamennyi *peer-to-peer* hálózat használata azon alapul, hogy a kívánt fájl letöltéséhez lehet-e találni rendelkezésre álló egységeket. Ezen információk – függetlenül attól, hogy azok technikailag *torrent*-fájl, „*magnet* link” vagy más formát öltenek – a TPB-hez hasonló weboldalakon találhatók. Ezek a weboldalak nemcsak keresőmotort kínálnak, hanem gyakran a TPB-hez hasonlóan az ezekben a fájlokban található, különböző kategóriákba rendezett alkotásokat tartalmazó jegyzékeket is: például „100 best” vagy „a legújabbak”. Tehát még csak az sem kell, hogy egy konkrét művet keressünk, elegendő választani a felkínáltak közül, mint egy könyvtár katalógusában (vagy inkább egy audio- vagy videotéka katalógusában, mivel elsősorban zenei művekről és filmművészeti alkotásokról van szó). E weboldalak gyakran nyújtanak kiegészítő információkat többek között a várható letöltési idővel, valamint az adott fájl tekintetében aktív *seederek* és *leecherek* számával kapcsolatban.

27. Bár, ahogy azt az alapeljárás alperesei állítják, elméletileg valamely *peer-to-peer* hálózaton a TPB-hez hasonló típusú weboldalak használata nélkül is lehet találni megosztásra kínált fájlokat, a gyakorlatban e fájlok keresése során általában egy ilyen weboldalra vagy egy, több *peer-to-peer* hálózat adatait összegző weboldalra jutunk el. A TPB-hez hasonló weboldalak megkerülhetetlen szerepet játszanak e hálózatok működésében, legalábbis az átlag internetfelhasználó számára.

11 — A United States Court of Appeals for the Ninth Circuit, 2001. február 12-i, A & M Records, Inc. kontra Napster, Inc. ítélete (239 F.3d 1004).

12 — Első hivatkozási alapként a Wikipédiát említhetjük, amely az internet területén teljesen megfelelő forrás („*peer-to-peer*”, „*BitTorrent*”, „The Pirate Bay” szócikkek). Lásd még: az ausztrál bíróság 3. lábjegyzetben hivatkozott határozatának 43–78. pontja, valamint L. Edwards, *The Role and Responsibility of Internet Intermediaries in the Field of Copyright and Related Rights*, a Szellemi Tulajdon Világszervezete részére készített dokumentum, elérhető az internetes oldalán a WIPO-iSOC/GE/11/REF/01/EDWARDS sz. alatt.

13 — Így a jelen ügyben előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérelem benyújtása óta a TPB weboldal a fájlletöltés lehetőségén túl új szoftver segítségével a *peer-to-peer* hálózaton megosztott műveknek a megszakítás nélküli adatfolyam útján való letöltésének (*streaming*) lehetőségét is biztosítja. Ezt a módszert mutatta be a tárgyaláson a Stichting Brein képviselője.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről

28. A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésével lényegében azt kívánja megtudni, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek minősül-e az, ha a weboldal-üzemeltető olyan, szerzői jogi védelem alatt álló műveket tartalmazó fájlok megtalálását teszi lehetővé, amelyeket valamely *peer-to-peer* hálózaton megosztásra kínálnak azzal, hogy az ezen fájlokra vonatkozó metaadatokat indexálja és keresőmotort működtet.

29. E kérdés elemzését a nyilvánossághoz közvetítés jogára vonatkozó jogszabályi rendelkezések és ítélkezési gyakorlat rövid áttekintésével fogom kezdeni.

A nyilvánossághoz közvetítés joga

30. A szerzőknek a műveik terjesztése tekintetében hagyományosan kizárólagos joguk van arra, hogy egyrészt e művek többszörözött példányainak terjesztését, másrészt az előadáson jelen lévő nyilvánosságnak való bemutatását engedélyezzék vagy megtiltsák. Ennek tipikus példái a koncertek és a színházi előadások.

31. A kommunikációs technológiai eszközök megjelenése – az első a rádió által sugárzott hang volt – szükségessé tette a szerzői jogi védelem kiterjesztését a művek ezen felhasználási lehetőségére. A nemzetközi jogban e jogot első alkalommal az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló, felülvizsgált Berni Egyezmény 11a. cikkében vezették be (a továbbiakban: Berni Egyezmény).[14] Jelenleg a Berni Egyezmény Párizsban 1971. július hó 24-én felülvizsgált, 1979. szeptember 28-án módosított változatának 11a. cikke úgy rendelkezik, hogy a szerzőknek kizárólagos joga, hogy engedélyt adjanak műveik sugárzására vagy minden más, vezeték nélküli nyilvános átvitelére, valamint a sugárzott mű „másodlagos” átvitelére, ha ezt az átvitelt az eredetihez képest más szervezet végzi.[15]

32. A nyilvánossághoz közvetítés jogára vonatkozó ezen szabályozást – a 2010/13/EU irányelv kifejezésével élve – a „lineáris” típusú közvetítésre alakították ki, és annak különösen meg is felel.[16] Ebben a közvetítési modellben a jelet „továbbítják” (innen származik az angol *push* kifejezés) az igénybevevő felé, aki csak a közvetítés időpontjában tudja azt venni (vagy sem). Így viszonylag könnyű meghatározni, hogy a közvetítésre mikor kerül sor, kitől ered és kik az igénybe vevői, vagyis kik alkotják a nyilvánosságot. Ez a rádiós és televíziós közvetítés működésének klasszikus modellje.

33. Az igény szerinti televíziózás (*video on demand*), majd pedig főleg az internet létrejöttével egy új közvetítési mód jelent meg, amely esetében a közvetítés tartalmát csak a potenciális felhasználók számára teszik hozzáférhetővé, azok számára, akik azt a kívánt időben és helyen igénybe tudják venni. Ebben a modellben a jelet ténylegesen csak abban az időpontban fogadja a felhasználó, amikor a tartalomhoz hozzá kíván férni (*pull*). Kétség merül fel azon kérdést illetően, hogy az ilyen eljárás megfelel-e a Berni Egyezmény értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmának.[17]

14 — 1908-as Berlini Okmány.

15 — A Berni Egyezmény 11a. cikkének jelenlegi szövege az 1948. június 26-i Brüsszeli Okmányból ered.

16 — A tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló, 2010. március 10-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2010. L 95., 1. o.). Időben lineáris közvetítésről van szó, amelyet csak a sugárzás időpontjában lehet fogni (lásd: 2010/13 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének e) pontja).

17 — Lásd különösen: von Lewinski, S., Walter, M., *European Copyright Law. A Commentary*, Oxford University Press 2010, 973–980. o.

34. A Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) által 1996. december 20-án Genfben elfogadott Szerzői Jogi Szerződés (a továbbiakban: SZJSZ) [18] kiegészítette a Berni Egyezményt többek között abból a célból, hogy rendelkezéseit a technikai fejlődéshez igazítsák. A „nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétel" fogalma kifejezetten bevezetésre került. Ugyanis az SZJSZ 8. cikke szerint a szerzőknek kizárólagos joga, hogy műveiket vezeték útján vagy bármely más eszközzel vagy módon a nyilvánossághoz közvetítsék, és hogy erre másnak engedélyt adjanak, „ideértve a műveiknek a nyilvánosság számára oly módon történő hozzáférhetővé tételét, hogy a közönség tagjai az említett művekhez való hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhassák meg." E rendelkezés így nem korlátozódik a rádiós vagy televíziós közvetítésre, hanem magában foglalja az összes kommunikációs technológiai eszközt. Nem korlátozódik továbbá csupán a lineáris közvetítésre sem, hanem kiterjed az olyan tartalom hozzáférhetővé tételére is, amelynek vétele időben eltolódik. A nyilvánossághoz közvetítésnek éppen ez utóbbi modellje különösen meghatározó az internet, így többek között a *peer-to-peer* hálózatok tekintetében.

35. Az SZJSZ 8. cikkét a 2001/29 irányelv jelen ügyben értelmezni kért 3. cikkének (1) bekezdése ültette át az uniós jogba. E rendelkezés szinte szó szerint veszi át az SZJSZ-ben található megfogalmazást.

36. A 2001/29 irányelv azonban nem tartalmazza sem a „nyilvánossághoz közvetítés", sem a „nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétel" fogalmát. A Bíróságnak kellett tehát felvállalnia e fogalommeghatározás körvonalainak felvázolását. Az ítélkezési gyakorlat szerint a „nyilvánossághoz közvetítés" megállapításának két elengedhetetlen kritériuma van: a közvetítés cselekménye és a nyilvánosság jelenléte. [19]

37. Az első kritériumot illetően a Bíróság annak a résztvevőnek a megkerülhetetlen szerepét és beavatkozásának szándékos jellegét hangsúlyozza, akitől a közvetítés ered. Ugyanis e szereplő közvetítést valósít meg akkor, amikor magatartása következményeinek teljes tudatában, közvetítőként jár el ügyfelei irányában a védelem alatt álló művet tartalmazó, sugárzott műsor hozzáférhetővé tételével, főként olyan esetben, amikor e beavatkozás hiányában ügyfelei elvileg nem tudnák a sugárzott művet élvezni. [20]

38. Amint arra fent már rámutattam, ehhez hozzá kell tenni, hogy olyan esetben, amikor valamilyen művet a címzettek által megválasztott időben való vétele érdekében tesznek a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, a közvetítés cselekményét e közvetítési mód sajátosságának figyelembevételével kell értékelni. Így az azon szereplő kezdeményezésére megvalósult közvetítéssel ellentétben, akitől e közvetítés ered, a hozzáférhetővé tétel esetében a mű tényleges átvitelére csak feltételesen és az igénybevevő kezdeményezésére kerül sor. Azonban a szerzői jogok jogosultjának az e közvetítéssel szembeni fellépésre a hozzáférhetővé tétel időpontjától kezdődően lehetősége van, függetlenül attól, hogy a tényleges átvitelre hol és mikor kerül sor. [21]

39. Ami a második kritériumot, azaz a nyilvánosság jelenlétét illeti, a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az két követelményt tartalmaz. Az első szerint a közvetítésnek meghatározatlan, de viszonylag jelentős számú lehetséges címzettet kell megcéloznia. E feltétel rendszerint teljesül egy olyan weboldal esetében, amely elvileg valamennyi internetfelhasználó számára elérhető. [22]

18 — A Közösség nevében a 2000. március 16-i 2000/278/EK tanácsi határozattal (HL 2000. L 89., 6. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 33. kötet, 208. o.) jóváhagyott szerződés.

19 — Lásd legutóbb: 2016. szeptember 8-i GS Media ítélet (C-160/15, EU:C:2016:644, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

20 — 2016. szeptember 8-i GS Media ítélet (C-160/15, EU:C:2016:644, 35. pont).

21 — Lásd ebben az értelemben: 2014. február 13-i Svensson és társai ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76, 19. pont).

22 — Lásd ebben az értelemben: 2014. február 13-i Svensson és társai ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76, 22. pont).

40. A második követelmény szerint a szóban forgó közvetítéssel megcélzott nyilvánosságnak „új nyilvánosságnak” kell lennie. Ami az interneten történő elérhetővé tételt illeti, a Bíróság álláspontja szerint a közvetítés nem új nyilvánosság felé irányul, amikor az a nyilvánosság számára már közzétett, egy másik internetes oldalon szabadon hozzáférhető műre vonatkozik. Ugyanis ilyen helyzetben a közvetítés – legalábbis potenciálisan – ugyanazt a nyilvánosságot célozza, mint az eredeti hozzáférhetővé tétel, vagyis az internetfelhasználók összességét. [23]

41. Az internetfelhasználók ezen szabadságának azonban van egy korlátja. A Bíróság szerint ugyanis az új nyilvánosság kritériumának alkalmazásakor nem a műhöz ténylegesen hozzáférő közönséget kell figyelembe venni, hanem csak a szerzői jog jogosultja által az eredeti közvetítés engedélyezésekor figyelembe vett nyilvánosságot. Ellenben, ha a művet hozzáférhetővé tették, de a jogosult hozzájárulása nélkül, a jogosult semmilyen nyilvánosságot nem vett figyelembe, valamennyi új hozzáférhetővé tétel tehát szükségképpen új közönséget céloz meg, és ezért azokat a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítésnek” kell tekinteni. [24]

42. Nem kell azonban vizsgálni, hogy új nyilvánosságnak szánják-e a közvetítést abban az esetben, ha azt sajátos, azaz az eredeti közvetítéshez használttól eltérő műszaki eljárás segítségével valósítják meg. [25] Ilyen esetben tehát mindig a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz közvetítés valósul meg.

43. Ezeket a kritériumokat most a *peer-to-peer* hálózatokkal összefüggésben kell értékelni.

Nyilvánossághoz közvetítés a peer-to-peer hálózatokban

44. Véleményem szerint vitathatatlan, hogy amennyiben szerzői jogi védelem alatt álló műveket valamely *peer-to-peer* hálózaton megosztanak, e művek nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétele valósul meg.

45. Először is, a hálózathasználók számítógépein oly módon állnak rendelkezésre a művek, hogy azokat bármely más felhasználó letölthesse. Az a tény, hogy a *BitTorrent* rendszerben az ezeket az alkotásokat tartalmazó fájlok részekre tördeltek, és különböző számítógépekről részenként tölthetőek le, lényegtelen műszaki jellemző. Ugyanis a szerzői jogi védelem tárgyát nem a fájl, hanem a mű képezi. A műveket márpedig a maguk teljességében teszik hozzáférhetővé és továbbítják a felhasználók felé, akik – hacsak valamilyen műszaki hiba nem történik – e műveket szintén a maguk teljességében töltik le.

46. Másodszor, a TPB hálózathoz hasonló, nyílt *peer-to-peer* hálózat lehetséges felhasználói kétségtelenül meghatározatlan és viszonylag jelentős számú személyből állnak.

47. Végül harmadszor, függetlenül attól, hogy sajátos műszaki eljárásról van szó, az új nyilvánosságra vonatkozó kritérium is teljesül, a szerzők hozzájárulása nélkül megosztott művek tekintetében mindenképpen. Ugyanis, ahogy azt a jelen indítvány 41. pontjában felidéztem, az új nyilvánosság kritériumát a szerző által a hozzájárulás megadásakor figyelembe vett nyilvánosság viszonylatában kell értékelni. [26] Márpedig ha a mű szerzője nem járult ahhoz hozzá, hogy a művét *peer-to-peer* hálózaton megosszák, az említett hálózat felhasználói fogalmilag új nyilvánosságot alkotnak. [27]

23 — Lásd: 2014. február 13-i Svensson és társai ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76, 24–27. pont).

24 — 2016. szeptember 8-i GS Media ítélet (C-160/15, EU:C:2016:644, 43. pont).

25 — 2013. március 7-i ITV Broadcasting és társai ítélet (C-607/11, EU:C:2013:147, 39. pont).

26 — Lásd különösen: 2014. február 13-i Svensson és társai (C-466/12, EU:C:2014:76, EU:C:2014:76, 24. pont), és 2016. szeptember 8-i GS Media (C-160/15, EU:C:2016:644, 37. és 42. pont).

27 — Ami hallgatólagosan a 2016. szeptember 8-i GS Media ítélet (C-160/15, EU:C:2016:644) 43. pontjából is következik.

48. A továbbiakban azt kell meghatározni, hogy a *peer-to-peer* hálózaton belül mely személyektől eredt az ott megosztott művek nyilvánossághoz közvetítése: annak felhasználóitól vagy a TPB-hez hasonló indexáló oldal üzemeltetőjétől.

49. A felhasználók azzal, hogy a fájlmegosztó szoftvert (*BitTorrent* kliens) számítógépükre telepítik és elindítják, továbbá azzal, hogy a TPB-re olyan *torrenteket* küldenek, amelyek lehetővé teszik a számítógépeiken lévő fájlok megtalálását, és azzal, hogy bekapcsolva hagyják ezeket a számítógépeket azért, hogy azok a hálózaton belül aktívak lehessenek, a birtokukban lévő műveket szándékosan a hálózat többi felhasználójának rendelkezésére bocsátják.

50. Ezek a művek azonban nem lennének elérhetőek és a hálózat nem működhetne, vagy legalábbis működése sokkal bonyolultabb lenne, használata pedig kevésbé lenne hatékony az olyan TPB-hez hasonló weboldalak nélkül, amelyek lehetővé teszik a művek megtalálását és az azokhoz való hozzáférést. Ezen weboldalak üzemeltetői tehát olyan rendszert építenek fel, amely lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy más felhasználók által rendelkezésre bocsátott művekhez hozzáférjenek. A szerepük tehát szükségesnek tekinthető. [28]

51. Az is igaz, hogy egy ilyen weboldal a *peer-to-peer* hálózatokon megtalálható tartalmak, azaz a hálózat felhasználói által megosztásra kínált művekre vonatkozó metaadatok felsorolására korlátozódik. A weboldal üzemeltetőjének elvileg tehát semmilyen befolyása nincs egy adott műnek e hálózaton történő megjelenésére. Az üzemeltető csupán egy közvetítő, mely lehetővé teszi a felhasználók számára a *peer-to-peer* hálózatokon lévő tartalmak megosztását. Következésképpen mindaddig nem tulajdonítható neki meghatározó szerep az adott mű nyilvánossághoz való közvetítésében, amíg nem tudja, hogy a művet jogellenesen tették hozzáférhetővé, vagy amíg e jogellenességről tudomást szerezve megfelelő gondossággal jár el annak orvoslása érdekében. Azonban attól az időponttól kezdve, amikor ez az üzemeltető tudomást szerez arról, hogy a hozzáférhetővé tételre a szerzői jogok megsértésével került sor, és nem jár el annak érdekében, hogy a szóban forgó műhöz való hozzáférést megszüntesse, magatartása úgy tekinthető, mint amely arra irányul, hogy kifejezetten lehetővé tegye e műnek a további jogellenes hozzáférhetővé tételét, és ezzel magatartása szándékosnak tekinthető.

52. Pontosítanom kell, hogy a weboldal üzemeltetője részéről a tudomásszerzésnek ténylegesnek kell lennie. Ez különösen abban a helyzetben van így, amikor ezen üzemeltetőt a jogok jogosultja kifejezetten figyelmeztette az oldalán lévő információk jogellenességére. [29] Nem lenne ezért helyénvaló az ilyen weboldalra alkalmazni a Bíróság által abban a GS Media ítéletben megállapítotthoz hasonló, tudomásszerzésre vonatkozó vélelmet, amely olyan személyekre vonatkozik, akik hiperlinket helyeztek el haszonszerzési célból. [30] Ugyanis e vélelem ahhoz vezetne, hogy a *peer-to-peer* hálózatok indexáló oldalainak szabályosan, haszonszerzési célból működő üzemeltetőire az indexált tartalmak nyomon követésére vonatkozó általános kötelezettséget rónának.

53. Ezen üzemeltetők beavatkozása megfelel tehát a Bíróság ítélkezési gyakorlatában rögzített szükségesség és szándékosság kritériumának. [31] Véleményem szerint ezért azt kell megállapítani, hogy a hálózaton belül a szerzői jogok jogosultjainak hozzájárulása nélkül megosztott művek nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétele – a hálózat felhasználóival egyidejűleg és együttesen – maguktól az üzemeltetőktől is ered, ha e jogellenességről tudnak, és nem lépnek fel e művekhez való hozzáférés megszüntetése érdekében.

28 — Lásd még ezzel kapcsolatban a jelen indítvány 26. és 27. pontját is.

29 — Az ügy irataiban szereplő információk szerint ez a helyzet áll fenn az alapügyben szereplő TPB oldal esetében.

30 — 2016. szeptember 8-i ítélet (C-160/15, EU:C:2016:644, 51. pont).

31 — 2016. szeptember 8-i GS Media ítélet (C-160/15, EU:C:2016:644, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

54. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül az, hogy a weboldal-üzemeltető szerzői jogi védelem alatt álló műveket tartalmazó, valamely *peer-to-peer* hálózaton megosztásra kínált fájlok megtalálását teszi lehetővé azáltal, hogy ezen fájlokat indexálja és keresőmotort működtet, ha ezen üzemeltetőnek tudomása van arról, hogy valamely művet a szerzői jogok jogosultjának hozzájárulása nélkül a hálózaton hozzáférhetővé tettek, és nem lép fel az e műhöz való hozzáférés megszüntetése érdekében.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésről

Előzetes megjegyzések

55. A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdést arra az esetre tette fel, ha a Bíróság az első kérdésére, amelyre én igenlő választ javasolok, nemleges választ adna. Amennyiben a Bíróság nem értene egyet a fent ismertetett elemzésemmel, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés elemzése szükségessé válna. Így tehát e második kérdésre is fogok választ javasolni.

56. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés megemlíti mind a 2001/29 irányelv 8. cikkének (3) bekezdését, mind a 2004/48 irányelv 11. cikkét. Azonban a 2004/48 irányelv 2. cikkének (2) bekezdése, valamint közvetlenül ezen irányelv 11. cikkének utolsó mondata szerint az irányelv rendelkezéseit a 2001/29 irányelvben, különösen annak 8. cikkében foglalt rendelkezések sérelme nélkül kell alkalmazni. Véleményem szerint ebből az következik, hogy a 2001/29 irányelv 8. cikke alá tartozó kérdésekben e rendelkezés a 2004/48 irányelv 11. cikkével szemben elsőbbséget élvez. Ebből következik, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre adandó válasz szempontjából kizárólag a 2001/29 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése bír jelentőséggel. E két rendelkezésnek egyébiránt hasonló a tartalma.

57. Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kérdezi a Bíróságtól, hogy úgy kell-e értelmezni a 2001/29 irányelv 8. cikkének (3) bekezdését, hogy az akkor is jogalapot kínál internet-hozzáférést nyújtó szolgáltatóval szembeni ideiglenes intézkedés elrendeléséhez arra való kötelezése érdekében, hogy letiltsa felhasználóinak valamely *peer-to-peer* hálózat olyan indexáló oldalához való hozzáférését, amelyen keresztül a szerzői jogi jogsértések megvalósultak, ha maga a weboldal üzemeltetője az említett hálózaton hozzáférhetővé tett műveket a nyilvánossághoz nem közvetíti.

A 2001/29 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése szerinti intézkedéseknek a TPB-hez hasonló weboldalakra való alkalmazhatósága

58. Emlékeztetőül, a 2001/29 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése szerint a szerzői jogok jogosultjai kérelmezhetik az ideiglenes intézkedést olyan közvetítő szolgáltatóval szemben, akinek a szolgáltatásait harmadik személy szerzői jogaik megsértése céljából veszi igénybe.

59. Az alapeljárásban nem vitatott, hogy az alperesek mint internet-hozzáférést nyújtó szolgáltatók, a fent hivatkozott rendelkezés értelmében vett közvetítőnek minősülnek.

60. Véleményem szerint az is egyértelmű, hogy e közvetítők szolgáltatásait harmadik személyek a szerzői jogok megsértése céljából veszik igénybe. Ugyanis megállapítást nyert, hogy e szolgáltatások egyes igénybevevői a *peer-to-peer* hálózatot használják műveknek a szerzői jogok jogosultjainak engedélye nélküli megosztásához. E megosztás valamely műnek a szerzői jogi jogosult engedélye nélküli nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételének, és ebből kifolyólag e jogok megsértésének minősül.

61. Az alapügy sajátossága az, hogy a kérelmezett intézkedés, vagyis a TPB weboldalához való hozzáférés letiltása nemcsak a szerzői jogi jogsértést megvalósító felhasználókat érinti, hanem a TPB weboldalát is, amely nem kínálhatja majd szolgáltatásait az internethez csatlakozott felhasználóknak az alapeljárás alpereseinek közvetítésével.

62. Kétségtelen, hogy ilyen intézkedés elrendelhetőségét fogadta el a Bíróság a UPC Telekabel Wien ítéletében. [32] Ugyanakkor ebben az ügyben egy olyan weboldalhoz való hozzáférés letiltásáról volt szó, amelynek esetében a Bíróság úgy találta, hogy a szerzői jogi jogsértés az üzemeltetőtől is ered. Ugyanis a nyilvánosság számára jogellenesen hozzáférhetővé tett művek a szóban forgó weboldalon megtalálhatóak voltak, és azokat a felhasználók erről az oldalról töltötték le. Ilyen körülmények között a Bíróság azt állapíthatta meg, hogy az említett weboldal üzemeltetője az e weboldalt megtekintő személyek számára internet-hozzáférést nyújtó szolgáltató szolgáltatásait a szerzői jogok megsértése céljából veszi igénybe.

63. A jelen ügyben egészen más a helyzet, mivel amennyiben megállapításra kerül, hogy maga a TPB a nyilvánossághoz nem közvetít műveket a szerzői jogok jogosultjainak hozzájárulása nélkül, akkor arra a következtetésre sem lehet jutni, hogy a *peer-to-peer* hálózat felhasználói számára internet-hozzáférést nyújtó szolgáltatók szolgáltatásait a szerzői jogok megsértése céljából veszi igénybe.

64. Márpedig a 2001/29 irányelv 8. cikkének (3) bekezdésében említett eset feltételezi az ideiglenes intézkedés tárgya és a szerzői jogi jogsértés közötti kapcsolat fennállását. Valamely weboldalt letiltó intézkedéshez azt is meg kell állapítani, hogy a weboldal üzemeltetőjét a közvetítő – az ideiglenes intézkedés címzettje – szolgáltatásainak segítségével megvalósított szerzői jogi jogsértés miatt felelősség terheli. Ezzel a feltétellel minősül ez az üzemeltető a 2001/29 irányelv 8. cikke (3) bekezdésének értelmében vett szerzői jogot sértő harmadik félnek.

65. Amennyiben a szóban forgó üzemeltető maga nem végez a szerző kizárólagos jogai alá tartozó cselekményt (például nyilvánossághoz közvetítést), e jogsértés csak közvetett lehet. Figyelemmel arra a tényre, hogy a jogsértések e típusáért fennálló felelősség az uniós jog szintjén nem került harmonizálásra, ezért azt a nemzeti jogban kifejezetten elő kell írni. A nemzeti bíróságok feladata annak vizsgálata, hogy a belső jogukban létezik-e ilyen felelősség.

66. Amennyiben ez a felelősség valamely *peer-to-peer* hálózat olyan indexáló oldalának üzemeltetője esetében megállapítható, amelyen védett műveket osztanak meg a szerzői jogok jogosultjainak engedélye nélkül, úgy kell tekinteni, hogy ezen üzemeltető – a maga is közvetlenül szerzői jogi jogsértést elkövető személy analógiájára – olyan internet-hozzáférést nyújtó szolgáltatók szolgáltatásait veszi igénybe, amelyek ügyfelei fájlokat osztanak meg ezen a hálózaton.

67. E megállapítást nem kérdőjelezi meg azon tény, hogy a TPB-hez hasonló weboldal olyan tárhelyszolgáltatást nyújtó szolgáltatók közé tartozhat, amelyeknek a tárolt információkért való felelőssége főszabály szerint a 2000/31 irányelv 14. cikkének (1) bekezdése értelmében kizárt. Ez a mentesség ugyanis feltételes. Ilyen mentességben kizárólag akkor lehet részesülni, ha a szolgáltatónak nem volt tudomása a tárolt információk vagy ezen információk alapján végzett tevékenység jogellenességéről, azzal a feltétellel, hogy amint e jogellenességről tudomást szerez, haladéktalanul intézkedik a szóban forgó információk eltávolításáról vagy az ahhoz való hozzáférés megszüntetéséről.

68. Ha a közvetítő szolgáltató nem felel meg ezeknek a feltételeknek, vagyis ha tudomása volt a tárolt információk jogellenességéről, de nem intézkedett a szóban forgó információ eltávolításáról vagy az ahhoz való hozzáférés megszüntetéséről, közvetve felelősségre vonható ezen információk miatt.

32 — 2014. március 2-i ítélet (C-314/12, EU:C:2014:192).

69. Ez a helyzet áll fenn különösen valamely *peer-to-peer* hálózat indexáló oldalának olyan üzemeltetője esetén, aki tudott vagy értesült arról, hogy a hálózat felhasználói által küldött *torrent*fájlok lehetővé teszik a hálózaton a szerzői jogi jogosultak engedélye nélkül hozzáférhetővé tett művek megosztását, és nem intézkedett e fájlok eltávolításáról. Márpedig nem vitatott, hogy az alapeljárásban a TPB esetében ez a helyzet áll fenn. A 2000/31 irányelv 14. cikkével tehát nem ellentétes a TPB ezen hozzáférhetővé tételből eredő szerzői jogi jogsértések miatti felelőssége.

70. Még meg kell tehát vizsgálni az ilyen intézkedésnek az alapvető jogokkal való összhangját.

Valamely weboldalhoz való hozzáférés letiltásának az alapvető jogokkal való összhangja

71. A 2001/29 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése alapján hozott intézkedéseknek összhangban kell lenniük az alkalmazandó alapvető jogokkal.[33] A Bíróság a UPC Telekabel Wien ítéletben részletesen vizsgálta az olyan intézkedés megfelelőségének kérdését, amely elrendeli, hogy tiltsák le az internet-hozzáférést nyújtó szolgáltató szolgáltatásainak igénybevevői számára a szerzői jogok megsértéséért felelősnek talált weboldalhoz való hozzáférést.[34] A Bíróság az alapvető jogokra tekintettel az ilyen intézkedést három feltétel kikötésével fogadta el.[35]

72. Először is az ideiglenes intézkedés címzettjének lehetővé kell tenni, hogy megválassza az ideiglenes intézkedésben foglaltaknak való megfelelés érdekében megteendő műszaki intézkedéseket, és hogy mentesüljön e kötelezettségei alól, ha bizonyítja, hogy annak érdekében minden elvárható intézkedést megtett. Ezek a nemzeti jogban előírt feltételek, amelyek betartásának vizsgálata a nemzeti bíróságok feladata.

73. Másodszor a meghozott intézkedések szükségtelenül nem foszthatják meg az internetfelhasználókat attól a lehetőségtől, hogy a rendelkezésre álló információkhoz megengedett módon hozzáférjenek. Márpedig egyértelmű, hogy az adott weboldalt letiltó intézkedés megfosztja az internetfelhasználókat az ott rendelkezésre álló információkhoz való hozzáféréstől, akár megengedett információkról van szó, akár nem.

74. Az ilyen intézkedés jogszerűségének értékelését véleményem szerint eseti alapon kell tehát elvégezni, egyrészt az intézkedés és az ebből következő, információhoz való hozzáféréstől való megfosztás, másrészt az említett weboldalon keresztül elkövetett szerzői jogi jogsértések jelentősége és súlyossága közötti arányosság elemzésével.

75. Ami TPB esetét illeti, az alapeljárás felperese által szolgáltatott információk szerint – amelyeket természetesen a kérdést előterjesztő bíróságnak ellenőriznie kell – az ezen weboldalról elérhetővé tett fájlok több, mint 90%-a olyan műveket tartalmaz, amelyeket a szerzői jogok jogosultjainak engedélye nélkül tettek a nyilvánosság számára hozzáférhetővé. Ráadásul a TPB üzemeltetőit többször figyelmeztették az oldalukon lévő információk jogellenességére, és többször felszólították azok eltávolítására, amit ők kifejezetten elutasítottak.

76. Véleményem szerint e körülmények között az internetfelhasználóknak a TPB weboldalát letiltó intézkedésekből eredő megfosztása az információkhoz való hozzáféréstől arányos lenne az említett weboldalon elkövetett szerzői jogi jogsértések jelentőségével és súlyosságával. Értékelésem a jogellenes tartalmak arányán, illetve az említett weboldal üzemeltetőinek hozzáállásán alapul. Annál is inkább, mivel, ha műveket valamely *peer-to-peer* hálózaton jogszerűen osztanak meg, nagy a valószínűsége

33 — 2014. március 27-i UPC Telekabel Wien ítélet (C-314/12, EU:C:2014:192, 45. és 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 — 2014. március 27-én hozott ítélet (C-314/12, EU:C:2014:192, 46–63. pont).

35 — 2014. március 27-i UPC Telekabel Wien ítélet (C-314/12, EU:C:2014:192, 64. pont).

annak, hogy azok könnyen és díjmentesen elérhetők más eszközökkel is, vagy azokat könnyen hozzáférhetővé lehet tenni. A helyzet egészen más lenne olyan weboldal esetén, amelyen jogellenes tartalmak csak elvétve találhatók, és azok eltávolítása érdekében az üzemeltetői jóhiszeműen együttműködnek.

77. Természetesen az előirányzott intézkedés arányosságával kapcsolatos végleges elemzést a nemzeti bíróságoknak kell elvégezniük.

78. Végül, harmadszor, az intézkedésnek azt a hatást kell elérnie, hogy megakadályozza, vagy legalább nehezen kivitelezhetővé tegye a védelem alatt álló művek engedély nélküli megtekintéseit, és hogy komolyan visszatartsák az ideiglenes intézkedés címzettjének szolgáltatásait igénybe vevő internetfelhasználókat a számukra a szerzői jog megsértésével hozzáférhetővé tett művek megtekintésétől. Másként fogalmazva, az intézkedésnek a szerzői jogi jogsértések megszüntetésére és megelőzésére kell irányulnia, és e célkitűzés érdekében észszerűen hatékonynak kell lennie.

79. A jelen ügyben az alapeljárás alpereseinek komoly kétségei vannak a TPB weboldalához való hozzáférés letiltására irányuló intézkedés hatékonyságát illetően. Véleményük szerint egyrészt ez az intézkedés nem lenne hatékony, mivel ugyanezek a művek más eszközök segítségével is megtalálhatók és megoszthatók az interneten, nemcsak a TPB-vel. Másrészt bármelyik tájékozott internetfelhasználó könnyedén kijátszhatja az internetes cím letiltására irányuló intézkedést.

80. Mindazonáltal először is meg kell jegyezni, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint nem kell abszolút jelleggel biztosítani a szellemi tulajdon védelmét, vagyis nem szükséges, hogy az előirányzott intézkedés teljes mértékben megszüntesse a szerzői jogi jogsértéseket. Elegendő ugyanis, ha komolyan visszatartja az internetfelhasználókat az ilyen jogsértések elkövetésétől azáltal, hogy nehezen kivitelezhetővé teszi azokat.[36] Márpedig figyelembe véve a TPB-hez hasonló weboldalaknak a *peer-to-peer* hálózatok működésében játszott szerepét, vitathatatlannak tűnik, hogy a felhasználók többsége számára egy ilyen weboldalhoz való hozzáférés letiltása megakadályozná vagy megnehezítené az ilyen hálózaton hozzáférhetővé tett művek megtalálását, és így azoknak a szerzői jogot sértő módon történő letöltését.

81. Másodszor, az a tény, hogy a TPB-n kívül más weboldalak is betölthetik ugyanazt a szerepet, semmilyen módon nem csökkenti az alapeljárásban kérelmezett intézkedés hatékonyságát, mivel hasonló intézkedéseket lehet kérelmezni az ezen weboldalakhoz való hozzáférés letiltása céljából. Ha elfogadnánk az alapeljárás alpereseinek érvelését, az annak elismerését jelentené, hogy semmilyen jogsértést megelőző intézkedés sem lehetne hatékony azért, mert mindig is lesznek más olyan személyek, akik új jogsértéseket fognak elkövetni.

82. Végül, harmadszor, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság már vizsgált egy olyan, kétségtelenül hatékonyabb intézkedést, amely a *peer-to-peer* hálózatokon jogellenesen megosztott művekkel kapcsolatos teljes internetforgalom letiltásának elrendelésére vonatkozik. A Bíróság az ilyen intézkedést elutasította, és megállapította, hogy ez rendkívül nagy terhet jelentene az internet-hozzáférést nyújtó szolgáltatók számára, és túlzott mértékben avatkozna be a felhasználók jogaiba.[37]

83. Ha ma egy olyan intézkedést, amely a szolgáltatást nyújtókra nézve kevésbé korlátozó, és a felhasználók jogaiba kevésbé avatkozik be, azzal az indokkal kellene elutasítani, hogy nem kellően hatékony, az internet-hozzáférést nyújtó szolgáltatók végeredményben ténylegesen megszabadulnának együttműködési kötelezettségüktől a szerzői jogi jogsértések elleni küzdelem terén. Márpedig a közvetítő szolgáltatók 2000/31 irányelvben megállapított felelősség alóli mentességei az ezen irányelv

36 — 2014. március 27-i UPC Telekabel Wien ítélet (C-314/12, EU:C:2014:192, 61–63. pont). A Bíróság szerint még egy olyan intézkedés is megfelelne e kritériumoknak, amely közvetlenül nem akadályozza meg a szerzői jogi jogsértéseket, csak azt követeli meg a felhasználóktól, hogy az internet-hozzáféréshez azonosítsák magukat (2016. szeptember 15-i Mc Fadden ítélet [C-484/14, EU:C:2016:689, 95. és 96. pont]).

37 — 2011. november 24-i Scarlet Extended ítélet (C-70/10, EU:C:2011:771, 38–52. pont).

által – a (41) preambulumbekezdése szerint – létrehozott, különböző érdekek közötti egyensúly egyik elemének minősülnek. Ezen egyensúly keretében a közvetítő szolgáltatók e mentességekért cserébe nemcsak hogy nem segíthetnek elő semmilyen jogsértést, hanem még e jogsértések elkerülése és megelőzése érdekében együtt is kell működniük. Nem vonhatják ki magukat ezen kötelezettség alól azzal, hogy – körülményektől függően – vagy ezen intézkedések túlságosan korlátozó jellegére, vagy azok hatékonyságának hiányára hivatkoznak.

84. Következésképpen az első kérdésre adott nemleges válasz esetén azt javaslom, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre a Bíróság azt a választ adja, hogy a 2001/29 irányelv 8. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az jogalapot kínál valamely közvetítő szolgáltatóval szembeni ideiglenes intézkedés elrendeléséhez az arra való kötelezése érdekében, hogy letiltsa felhasználóinak valamely *peer-to-peer* hálózat indexáló oldalához való hozzáférését, amennyiben az említett weboldal üzemeltetője az említett hálózat felhasználói által elkövetett szerzői jogi jogsértések miatt felelősségre vonható, feltéve, hogy ezen intézkedés arányos az elkövetett szerzői jogi jogsértések jelentőségével és súlyosságával, aminek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.

Végkövetkeztetések

85. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt indítványozom, hogy a Bíróság a Hoge Raad der Nederlanden (holland legfelsőbb bíróság) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek minősül az, hogy a weboldal-üzemeltető szerzői jogi védelem alatt álló műveket tartalmazó, valamely *peer-to-peer* hálózaton megosztásra kínált fájlok megtalálását teszi lehetővé azáltal, hogy ezen fájlokat indexálja és keresőmotort működtet, ha ezen üzemeltetőnek tudomása volt arról, hogy valamely művet a szerzői jogok jogosultjának hozzájárulása nélkül a hálózaton hozzáférhetővé tettek, és nem lépett fel az e műhöz való hozzáférés megszüntetése érdekében.